

Izhaja 1. in 16. vsacega
meseca.

Vredništvo in opravištvostvo
je na Krakovskem nasipu
št. 10.

Ljudski Glas.

Inserati se po ceni spreje-
majo.

Rokopisi
se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se ne
sprejemajo.

Ljubljanska volitev.

Gotovo obžalujejo vsi Slovenci, posebno pa Ljubljanci, da je gospod vitez Schneid zavoljo bolehnosti svoj državnozborni mandat odložil; kajti gospod Schneid ni bil samo dober in duhovit govornik, ampak tudi dejanski podpornik naše narodnosti, in kjer koli je mogel, potegnil se je za naše rojake, ter mnogim do kruha pomagal, ker njegova beseda je mnogo veljala v viših krogih na Dunaji; tako vrlemu poslancu bomo težko dobili enacega naslednika. Vendar je imel zbor narodnih zaupnih mož srečo pri izbiranju, ko je kandidaturu ponudil ljubljanskemu županu g. Petru Grasselliju. On je zmeren, prevdaren in na vse strani pravičen mož, spoštovan od vseh strank, celo od protinarodne.

V Ljubljani je moč narodnih nasprotnikov še velika, torej je treba pri postavljanju kandidata varno in modro postopati, pred vsem pa se je varovati vsacega razpora med narodnjaki samimi, ker tak bi le nasprotnikom koristil. Kedor koli bi tedaj razpor delal pri tej volitvi, ni prijatelj naroda, temveč njegov sovražnik.

Naše stanje namreč še nikakor ni tako dobro, kakor si mi v Ljubljani domišljujemo, kjer smo najhujše že prestali. Naši rojaki ob mejah morajo še vedno trd boj bojevati za svojo narodnost, in zavoljo teh moramo složno postopati, da se naša moč ne drobi. Čeravno je tudi v našem taboru še marsikaj gnjilega in smo svojo grajo o teh napakah vselej odkritosrčno izrekli, vendar mora vsako nasprotovanje umolkniti, kedar gré za občno narodno korist; toliko discipline smo domovinske zastavi vselej dolžni.

Vsak pa mora spoznati, da bi bila za nas velika nesreča, ako bi izgubili ljubljanski mandat. Ne samo, da bi to pogubno vplivalo na prihodnje volitve v deželni zbor in rodoljubom po deželi srce vžalilo, polastili bi se te zmage naši nasprotniki po tujih časnikih, ter bi mej svet trobili, da deželno glavno mesto neče nič slišati o slovenstvu, škodovalo bi nam pa tudi v očeh vlade, ter zmanjšalo vpliv naših poslancev na Dunaji.

Mnogi kratkovidneži, ki hočejo slogo podirati, bodo našli različne madeže na našem kandidatu,

rekli bodo tudi, da kot župan nijma časa, muditi se na Dunaji i. t. d. Vsem takim pa se mora povedati, da je težko najti v Ljubljani osebo, ki bi bila vsem Slovencem v Ljubljani prikladna.

Mi moramo toraj neomahljivo ta izbor za najboljši izpoznati, kajti jedini je naš kandidat, ki je vsem stanovom ugoden. Kajti gospod Grasselli se na nobeno stran še ni izpostavil, poznamo ga le kot domoljuba! Tudi kot človek slovi za priljudnega, modrega in zmernega moža; v socialnem življenju pa še nasprotniki ne bodo lahko našli maróge na njemu. Le s takim kandidatom moremo zmagati, zato se je pa tudi tak izbral.

Naši bralci nam bodo spričevalo dali, da smó vselej brez bojazni tudi narodni stranki, njené napake očitali, ne da bi nagajali, ampak da bi česa pripomogli k narodnemu napredku! Če tedaj mi priporočamo slogo in ljubljanske volilce prosimo, naj se ne pusté motiti, ter naj volijo gospoda Grassellija, potem bodo že vedeli, da je ta sloga neobhodno potrebna, da se zabrani velika narodna zguba! Ne dvomimo, da bo naš kandidat voljen, ako so narodnjaki složni; ako bi pa kak razpor nastal in bi le en del narodnjakov pri volitvi doma ostal ali pa celo drugače volil, potem nij dvombe, da propademo! Bojite se tedaj vsacega razpora in volite složno! Pomislite, da nam je še veliko storiti, prej da dospemo do našega cilja.

V mnogih delih Slovenije stoji ravnopravnost še vedno le na papirji. Na Štajerskem in Koroškem še narodnih ljudskih šol nijmamo, toliko menj kako srednjo šolo v slovenskem jeziku.

Tržaški in isterski Slovenci so še vedno sirote brez veljave in narodnih pravic; pred sodnijami ima naš jezik le malo veljave. Tudi v materijalnem oziru bomo le potem kaj dosegli, ako složno postopamo in se pokažemo kot moč, ki se ne dá prezreti. „*In necessariis unitas*“ — v potrebnih stvareh treba edinosti — le tam, kjer domovinska korist ni v nevarnosti, moremo vsak svoje misli imeti in jih tudi javno povedati. Tako je „Ljudski Glas“ vedno delal in bo tudi bodočno!

V prevdarek ljubljanskim obrtnikom.

Mnogo se dandanašnji piše o posojilnicah in to temveč, kolikor bolj kapitala zmanjkuje, kolikor težje se kredit dobi. V pomoč obrtnikom so se ustanovile po mnogih mestih pomožne hranilnice ali posojilnice po Schulze-Delitsch-evem sistemu.

Take posojilnice so dobre, ker vsaj premožnejše obrtnike v zadregah podpirajo ter jih pred oderuhi obvarujejo. Vendar imajo pa tudi svoje slabe strani; kajti pristopne so le takim, ki morejo prej kako precejšno svoto vložiti, da so potem kredita deležni, taki pa, ki so kredita najbolj potrebni, nikoli ne zmorejo 50 ali 100 gold., da bi jih v posojilnico uložili, zato se od nje pomoči ne smejo nadejati. Če kak obrtnik na svojo roko začne, potrosil bo svoj denar za ustanovo obrtnije, za začetne izgube, za nakup blaga; njemu ne ostane toliko, da bi še v posojilnico kaj založil. Kadar pa v denarno zadrego pride, ne najde nikjer pomoči, kajti posojilnici se še premalo „trden“ zdi, zato mu ne bo dosti zaupala brez hipoteke; primoran je, pri oderutih in denarnih kupčevalcih pomoči iskati, in s tem se tako globoko v dolgove zakoplje, da ne pride več na vrh. Ko bi večina obrtnikov na trdnih nogah stala, potem bi posojilnic še ne potrebovali; ker pa ravno večina tako slabo stoji, da vedno posojil iščejo, velikih svot pa nikoli ukladati ne morejo, zato so na tak način uravnane posojilnice le premožni manjšini obrtnikov, tedaj le nekaterim v korist, revnejši večini pa so nepristopne.

Zategadelj so prijatelji obrtnikov že zdavnaj premišljevali, kako bi se dal napraviti kreditni zavod brez začetnega kapitala, da bi pri njemu imeli tudi revni obrtniki kredit. Vsak bo rekel, da to ni mogoče. Vendar pa imamo že v Avstriji eno tako posojilnico, ki se je iz nič začela, pa vendar že na tisoče posojuje in vsak obrtnik lahko pri njej denar dobi, če je ud.

To so pa tako naredili:

Stopilo jih je 1400 obrtnikov skupaj in vsak se je zavezal, da bo plačal v blagajnico vsak teden 50 kr. skozi sedem let. Prvi teden, ko jih je 1400 plačalo po 50 kr., imeli so že 700 gold. kapitala, drugi teden že 1400 gold. in tako je šlo naprej. V enem letu se je društvo tako okrepčalo, da je imelo pri udih že 80,000 gold. izposojenih. Uplačani denar se namreč rabi za to, da se obrtnikom, ki so v zadregi, proti nizkim obrestim posojuje; kdor se je prej oglasil, ta ima pravico, da prej dobi kako posojilo. Kadar malo posojil iščejo,

je mogoče, da obrtnik, ki je ta teden uplačal prvih 50 kr., prihodnji teden že kakih 50 gold. posojila dobi. Najlepše pri tem društvu je pa to, da mu ni treba posojila nazaj plačati, vsaj mora tako vsak teden 50 kr. v kaso plačati; če toraj kako posojilo ven vzame, ima čez več let pač toliko menj prihranjenega denarja; kdor pa skozi sedem let le not uplačuje, pa nič ven ne vzame, ima ves ta denar prihranjen. Tako se obrtniki navadijo varčnim biti, in kdor je pri društvu, ta je primoran štediti (šparati), ker se mora pri ustupu zavezati, da bo po 50 kr. na teden uplačeval. Kdor zmore, tudi lahko po goldinarji vsak teden uplačuje, si bo pa toliko več prihranil!

Tako društvo bi se lahko tudi v Ljubljani napravilo, kajti 50 kr. na teden vendar še vsak zmore. Če bi kakih 200 obrtnikov vkup stopilo, imeli bi že prvi teden 100 gold. skupnega kapitala, drugi teden 200 gold., po preteku enega leta pa 5200 gold. in še toliko več, kar bi obresti nanesele. V desetih letih bi premoženje brez dvoma naraslo nad več ko 60,000 gold., in potem bi ne bilo treba več uplačevati, vsaj starim udom ne, ker bi imeli že toliko prihranjenega denarja v blagajnici, da bi zadostoval za hitre potrebe; vsak novi ud pa bi moral toliko let uplačevati, kolikor bi odbor določil. Odbor bi moral voditi natančne račune, kdaj je kdo pristopil, koliko je uplačal, koliko mu je obresti naraslo in doklej ima še uplačevati. Pred pretekom določenih sedem ali deset let, kakor bi pravila govorila, ne bi smel nihče izstopiti, razun če se preseli; ako pa umrje, mora se njegov uplačani denar dedičem povrniti. Odbor bi tudi določil, koliko se sme temu ali onemu posoditi; pravico do posojila pa bi moral vsak imeti. Komur nič ne zaupajo, tacega tudi v društvo ne smejo sprejemati, kajti, če uplačuje, mora tudi enako pravico z drugimi udi imeti.

Ker je v Ljubljani tako hudo za kredit, naj obrtniki ta predlog prevdarijo, ker po tej poti najložej pridejo do cenih posojil, ki jih bodo igranje nazaj plačali, namreč le po 50 kr. na teden in toliko več, kar obresti nanesejo. Na noge!

Železninska obrtnija na Gorenjskem.

Iz Kroke nam piše prijatelj našega lista o gorenjskih železninskih razmerah:

Mnogo je govorjenja dandanes in še več pisanja o zboljšanju delavskega stanu. Eni vidijo rešilo v praznej agitaciji proti obstoječemu državnemu redu, drugi v jahanji konja visoke politike. Kako jih zavidamo! ali ne toliko zavoljo njih do-

z dnevnih vspehov ali zavoljo čara, v katerega znajo zaviti sebe in svoje delovanje, ampak zavoljo tega, da jim je možno brez skrbi za vsakdanji kruh svoj čas v to obračati. Pri nas je vse drugače. Naši ubogi delavci nimajo ni časa ni veselja, pečati se s politiko in socijalističnimi domišljijami in preustrojevanjem držav kakor delavci po velikih mestih, pri njih je Hamletovo vprašanje glavno in edino: „Biti ali ne biti?“ Kdor količkaj pozna žalostne razmere v Železnikih, Kropi in Kamni Gorici, potrdil bo gotovo, da tú se bije v pravem in najbitnejšem pomenu besede „boj za obstanek“. Naš delavec se ne pogaja za „10 ur dela“ in toliko in toliko goldinarjev plače na dan, on ne štrajka, ako se ne vstreže njegovim zahtevam; on dela po 16 ur in več na dan in njegov zaslužek je, čujte! bornih 30 do 50 kr. In da bi še ti vselej bili! Bralec naj sodi sam, kako se more delavec živiti s takim zneskom, posebno ako ima v družini še člane, ki si ne morejo ničesar prislužiti! Nekdaj tako slavno fužinarstvo in žeblljarstvo imenovanih treh krajev pada vedno nižje in nižje. Kje so časi, ko so ti kraji, kakor sam starina Valvasor pripoveduje, izposlovali nasproti nevednim vojvodovim opraviteljem tako izgledne postave o fužinarstvu, da so služile v izgled in posnemo vsem notranje-avstrijskim deželam?

Žalost obhaja človeka, ko vidi, kako gine železninska obrtnija v teh krajih, in brez posebne učenosti se dá preračunati, kdaj bo popolnoma zginila pri teh razmerah, ki vladajo zadnjih dvajset, trideset let. V dokaz propada nečem družega navesti nego ljudsko popisovanje. V začetku tega stoletja bilo je v Železnikih okolo 1700, v Kropi 1500, v Kamni Gorici nad 1000 prebivalcev, l. 1857. pa: 1311, 1244 in 968, zdaj pa jih je v vsakem kraji po 200 menj nego l. 1857. Drugod povsod se množi prebivalstvo, pri nas pa je narobe. Najžalostnejše pa je to, da naše ljudstvo nikakor ni zakrivilo svojega propada.

Naš ubogi trpin delavec je tako skromen, ima tako malo potreb, da mu ne najdeš enakosti, kamor sega oblast dvoglavega orla avstrijskega; pri vsem tem pa je jako nadarjen in priden, čemur priča so mnogi izseljenci v velikih in manjših kupčijskih mestih, ki so postali po lastnem delu in bistroumu slavni trgovci in imoviti možje, pričajo pa tudi znamenite odlike tržaške izložbe, podeljene železninskim firmam gorenjskim. Naši časniki, posebno pa „Ljd. Glas“, pisali so mnogokrat za nas, celo poslanci, kakor g. dr. Vošnjak, pokojni dr. Toman, g. Klun i. t. d., so povzdignili svojo besedo v državnem zboru, ali bil je glas vpijočega v puščavi.

No, akoravno je bilo dosedaj vse dobrohotno prizadevanje brez vidljivega uspeha, upanje imamo vendar še, da se morebiti vsaj s časom obrne k boljemu tudi pri nas, zlasti ko vidimo, kako vlada drugod podpira domačo obrtnijo in odpravlja krivo kupčijsko politiko, ki je le tujcem in velikemu kapitalu v korist, ter vstanavlja obrtne šole celó po krajih, kjer dosedaj ni bilo nobene obrtnije. Bog daj, da se kmalu vresničijo te želje!

Tržaška izložba.

V soboto dné 30. septembra bilo je v Trstu v dvorani „Polytheama Rossetti“ slavnostno odlikovanje obrtnih izložbenikov. Ker se utegnejo tudi naši čitatelji zanimati za odlikovance, posebno za one, ki se nazivajo domače firme in pripadajo slovenskemu ozemlju, podajemo jim je tú, in sicer je prejel: a) Čestno diplomó: C. kr. kmetijska družba kranjska; A. Samassa, zvonar v Ljubljani; Trboveljski rudnik na premog. — b) Zlato svetinjó: Rudnik in fužine v Litiji; Kranjska železno-obrtnijska družba v Ljubljani; Ipavice Anton v Trstu (rodóm Tolminec); Čermak, inženir v Ljubljani; Klinzer & Co., Weissenfels; Trboveljski rudnik na premog; J. Mathian v Ljubljani; J. Centa v Celji; Dogan Marija v Ljubljani; Hofbauer Karel v Tržiči; Goll Wencel, c. kr. gozdni nadzornik v Ljubljani; Predilnica v Ljubljani; Föderl Ivana v Ljubljani; Lapajne Karolina v Idriji; Tschinkel August, sinovi; Pace grof, okrožni glavar v Banji Luki; Hudovernik Primož v Ljubljani; „Matica hrvatska“ v Zagrebu; Oberwalder J. v Domžalah; M. Scheyer v Radečah; J. W. Strecker v Ljubljani. — c) Srebrno svetinjó: Klinzer A. & Co., Weissenfels; Kranjsko-primorski premogovi rudnik v Škofljah pri Divači; Sternberger v Slov. Bistrici; Terpine Fidelisa nasledniki na Fužinah pri Ljubljani; Seemann P. & R. v Ljubljani; Kranjsko obrtnijsko društvo; Nussbaum August v Fužinah; Čebular Fran na Opčinah; Reppe Jan. na Jesecinah; Schrey Alojzij na Jesenicah; Južno-štajersko hmeljarsko društvo v Žavci; Kuhar, poslovođa v Ljubljani (Samassa); Okrajni šolski svét v Gradiški; Sadje- in vinorejska šola na Slapu; Mayer Josip v Vipavi; Vinska zadruga v Dornberku; dr. Lovro Vidrič v Zagrebu; Fuchs dr. Anton, sin, v Kokri; Bratje Globočnik v Železnikih; Tönnies Gustav v Ljubljani; Drelse A. v Ljubljani; Tschinkel A. v Eichwaldu; Ozbič Matej v Kamniku; Prašnikar Alojzij v Kamniku; Kotnik Fran na Vrdu pri Vrhniku; Fuchs Gilbert dr. v Kokri; Goljevšček Josip v Kanalu; Krisper Josip v Ljubljani; Feigel J., c. kr. gozdni svétnik v Idriji; Pakič Mihael v

Ljubljani; Schiffermüller Ludw. v Kokri; Weisseisen Fran v Kokri; Wenedikter Frd. v Trnovem; Krenner Alojzij v Škofji Loci; Strokovna šola v Idriji; Knaflič Fran v Šmartnem pri Litiji; Erwin prof. Auersperg na Turjaku in Ivan Murnik, tajnik trg. zbornice v Ljubljani. — d) Bronasto svetinjo: Rušnik Valentin v Zrečah pri Konjicah; Montanistični urad v Ljubljani; Doleneč Oroslav v Ljubljani; Klinzer & Co., Weissenfels; Hlubek Josip v Ptuj; Kopač Karel dr. v Zagrebu; Bratje Kosler v Ljubljani; Daneu Andrej v Trstu; Staré Julij v Kamniku; Vodnik Josip v Šiški; Ahačič Kaj. vdova v Tržiči; Ambrožič Josip v Ljubnem; Dornik Janez v Kamniku; Globočnik A. v Železnikih; Globočnik bratje v Železnikih; Globočnik A. L. v Tržiči; Ločnikar in Andretto na Viči; Močnik Janez v Mozirji; Omersa Fran v Kranji; Pirc Fr. in sinovi v Kropi; Mulej Alojzij pri Idriji (Podroteja); Fajdiga in Kerše v Sodražici; Močnik J. v Mozirji; Smuk Simon v Kamniku; Supan Matija na Breznici; Drenik Marija v Ljubljani; Jäckl Marija v Idriji; Lahajner Ana v Ljubljani; Mally in Demberger v Tržiči; Lokar Anton v Ajdovščini; Kleinmayr in Bamberg v Ljubljani (2 svetinji); Steyrer v Ljutomeru in Karel Gallé v Bistrici.

Nam se misel vriva, da so bili vsi odseki jurije mnenja, odlikovati vsako zaslugo na polji industrijalnem, obrtniškem in gospodarskem, kot pripoznanje izpodbude, posebno to velja o jugoslovanskih deželah. Kako obširno je bilo odlikovanje, uvidevamo iz statistike oficijalnega seznama, ki kaže, da je bilo podeljenih mej izložbenike: 146 čestnih diplom, 434 zlatih, 674 srebrnih in 652 bronastih svetinj, skupaj torej 1906 odlik, ali 61·66 odstotkov vseh izložbenikov (3158 izložbenikov).

To je število odlikovanih, koje do sedaj na nijednej večje izložbi, kar mi pomnimo, nij bilo čitati, in je bronastih svetinj tudi manj, nego srebrnih, ker je jurija (sodišče) rajše priznala večjo odliko od manjše. In čuda! znamenje časa! zopet je pripadlo največ odlik odseku za vino in likvore (234), za neobdelane industr. kovine (145), poljedelstvu (139), za mineralne vode in kemično obrt (127). Te številke jasno govoré, da sodniki gotovo nijso štedili odlik.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 10. oktobra. *Vox populi, vox dei!* Glas ljudstva je glas Božji, in ker je glas ogromne večine ljudstva ta, da nij krščansko in prav, da se tukajšnje usmiljene sestre trudijo, kar je moč, si premoženja nakupičevati, mora nad vsem

še posebno pravega rodoljuba in dobrega kristijana v srce zaboleti, ako nekoliko za kulise našim od milosrdnic oskrbljujočim zavodom pogleda. Ne samo, da se nekateri hinavci po celem mestu, kakor taki znani, pasejo, ampak se tudi po teh zavodih krati zaslužek poštenim, davke plačujočim rokodelcem in obrtnikom.

V hiralnici sv. Jožefa v Kravji Dolini imajo obširno pekarijo, v kateri se vsaki dan peče kruh za stotine in stotine bolnikov, hiralcev in nehiralcev. Ako bi se peka tega kruha izročila mestnim pekem, kateri tudi nijso vsi bogataši, lahko bi pet pekov s svojimi rodbinami pošteno živeli in davkarija bi tudi nekoliko dobila. Tudi imajo svojo lastno mizarstvo delavnico, v kateri se vsa dela, bodisi stavbeni ali pohišni predmeti, izdeljujejo, a ubogi mizarji pa ne najdejo dela pri njih, akoravno morajo obilne davke plačevati. Mi nečemo povdarjati, kako je z krojaštvom ali čevljarstvom, vsaj naši rokodelci sami dobro vedó, koliko imajo od naših milosrdnic zaslužka!

Res, milosrdnice pravijo, da skrbé za uboge, a mi pa pravimo: Nikarti beračev delati, potem ne bo treba za njih in njih deco skrbeti!

Mi mislimo, da načela milosrdnic ne smejo biti z njihovim prvotnim poklicem v nasprotji, namreč prisvojevati si posestva in premoženja, posebno tacega ne, katerega molj sné! Priporočamo pa posebno temu redu v Ljubljani, v roke vzeti neko knjigo, katero je l. 1839. spisal dr. W. F. C. Fleischmann, zove se: „Wirken der barmh. Schwestern in Wien“, po teh izgledih naj le-té napredujejo.

Ako bi bili zavodi, katere zdaj milosrdnice v Ljubljani in okrog Ljubljane oskrbujejo, v sicer posvetnih, vendar krščanskih in poštenih rokah podjetnikov, gotovo bi ne bilo toliko ubogih rokodelcev in revne zapuščene dece. Marsikak rokodelcec bi si pri njih zasé in za svojo rodbino česa prislužil in ložej davek plačal, tako pa nijma ne rokodelcec zaslužka in ne c. kr. davkarija dohodka, pač pa, kolikor bolj narašča premoženje milosrdnic, toliko večje je tudi uboštvo med ljudstvom sploh, in mej rokodelci še posebej narašča. Delovanje v gospodarskem oziru in vzgojo osirotele mladine po teh zavodih, po kojih bi imele biti usmiljene sestre strážnice, a ne gospodarice, osvetila sta dobro gg. dež. poslanca Klun in dr. Bleiweis-Trsteniški v letošnjem dež. zboru. Z moralnega stališča bomo pa v tej zadevi spregovorili v prihod. listu še besedo.

Iz ljubljanske okolice. Nedavno sem bral v „Edinosti“ prav resničen dopis o našem močvirskem odboru, katerega popolnem potrdim. Ali ni škoda za lepi denar, ki smo ga mi revni kmetje

vkup zložiti morali za osuševanje močvirja, če se pa v ta namen nič drugega ne stori, nego da se protokoli prišejo in načrti delajo!

Na papirji pač nikoli ne bodo osušili močvirja, ker s tem le našo blagajnico sušé, ne pa močvirja. Tistemu nadinženirju Podhajskega so dali 16,000 gld. za sam načrt, in kaj stoji v tem načrtu? To bi jim bil vsak kmet lahko povedal, da se mora struga Ljubljanice znižati in jezovi v Udmatu odpraviti, in za ta svet ne bi bil zahteval niti 16 krajcarjev, toliko menj pa 16 tisoč goldinarjev! Letos je močvirje zopet vse premočeno in vsi načrti na papirji nam nič ne koristijo, dokler se ne bo v resnici delati začelo. Zakaj se močvirski odbor ne gane? Ker nema prave duše, ki bi celo stvar vodil in priganjal stvar h koncu in svršetku. Če gosp. dr. Kosler nema časa ali veselja za to reč, naj rajši predsedništvo odloži! In to bi se dalo tudi nekaterim drugim odbornikom povedati. Deželni zbor je bil tudi zbran, pa nas se ni spomnil! Ali nij on mogel visoko vlado prositi, da bi nam pomagala?

Saj se za druge dežele še več stori; na milijone in milijone se izdá za železnice, ki včasih še potrebne niso, zakaj bi se za osuševanje močvirja ne našlo denarja, saj bo le državi v korist, ako si iz močvirja naredi rodovitno zemljo, ki bo zmožna, velike davke nositi. Mi želimo, da bi naši poslanci, tako nemški in slovenski, vsaj jeden dan pozabili na tiste „šole“ in se tudi nas enkrat spomnili!

Iz Borovelj na Koroškem. Naša industrija za izdelovanje pušk lepo napreduje in dobivamo toliko naročil, da jim še vsem ustrezati ne moremo, ker nam delavnih močij primanjkuje. Konkurenco Angležev in Belgijancev bi mi lahko izpodbili, posebno na iztoku, ako bi vsem naročbam vstreči mogli.

Naše blago je vse z rokami narejeno, trdno in zanesljivo; v tovarnah ulite ceví pa rade razpokajo, nijmajo ne trdnosti, ne zanesljivosti; zato se Angleži z nami meriti ne morejo, vsak hoče le pri nas puške kupiti.

V prejšnjih časih so Nemci k nam puške uvažali, zdaj jih pa pri nas naročajo. To pa le vsled velikega napredka, ki so ga Borovlje v zadnjih letih naredile, da bi se človek kar čudil. Mi imamo 16 strokovnih učiteljev, pa brž ko ne še ne bodo zadostovali. Naš promet je velik, in za Celovec je ni poštne postaje na Koroškem, ki bi toliko pisem sprejela in oddala, kakor naša vas. Žalostno je le to, da bomo kmalo vsi Nemci postali in svoj materinski slovenski jezik pozabili.

Domá in v krčmi se še nekoliko slovenski govori, korrespondenco pa vodimo vso nemško, in tako se človek domačega jezika odvadi. To se bo

tem preje zgodilo, ker so ljudske šole vse nemške Čeravno mnogi pravijo, da to ni nobena nesreča; meni se pa vendar milo stori, če pomislim, da tam, kjer so včasih naši očaki samo slovenski govorili, v kratkem ne bo več slišati milega glasu, ki smo se ga iz maternih ust naučili; slovenska lipa se bo sušila in na njeno mesto vsadil nemški hrast. Tako žalostne misli obhajajo včasih koroškega Slovenca, ki svoj jezik še ljubi, in takih nas je malo. Vendar še nismo popolnem obupali, ker so se v novejšem času naši kmetje začeli zbudjati in za svojo narodnost zanimati. Marsikaj bi vam mogel še povedati, pa ker ni nič veselega vmes, hočem raje umolkniti. Le to še povem, da je tudi pri nas Drava mnogo škode naredila, in uresničile so se zopet enkrat besede koroškega pesnika, ki je pel: „Drava je sama svoja frava.“

Domače zadeve.

— (Kranjski deželni zbor) zaključil je 9. t. m. deželni glavni gosp. grof Thurn nemški in slovenski, ter končal s trikratnim slava in živio na presv. cesarja, ki prihodnje leto obišče ob povodu 600letnice njemu in habsburški hiši „zveste in hrabre Kranjce“. Requiescat in pace! — ta deželni zbor.

— (Minister grof Falkenhayn) obiskal je v petek popoldne, na povratku iz Dalmacije, Bazovico in Opčino, da bi se osobno prepričal o uspehih kraškega pogodovanja v teh krajih.

— (Shod slovenskih poslancev), kakor se nam poroča, skličeta državna poslanca gg. Naberger in dr. Tonkli še pred zasedanjem državnega zbora v okolici tržaške, pri kojem se bode posvetovalo o sredstvih zoper „Irredento“ in gledé poslovenjenja srednjih šol na Primorskem.

— (Šolska mladina naša in idealizem.) Pri literarno-zabavnem večeru dne 7. t. m. „pri Tavčarji“ govoril je g. dr. Vošnjak mej drugimi stvarmi tudi o denašnji šolski mladini. Govornik je obžaloval, da se pri njej blaženi, vzvišeni idealizem nekedanjih zlatih časov in navdušenje za vse krasno in lepo tako često pogreša, ter izrekel iskreno željo, naj bi vendar zopet na pravo pot ukrenila. Jednako je dr. Zarnik pripoznaval potrebnost idealizma mej šolsko mladino, ter se spominjal v svojem predavanju italijanskega pesnika in pisatelja Silvija Pellico, ki je prebil mnogo let ječe na olomuškem Spielbergu. Gosp. dr. Dolenc se bistveno sicer strinja s predgovornikom, vendar mu nij moč prikrivati mnenja, da pač nekako ne pristuje največjima in notorično znanima materijalistoma (gg. dr. Vošnjak in dr. Zarnik), razpravljati o

idealizmu. Umeje se pač, da je bil ta odstavek g. dr. Dolenčevega govora z občnim odobravanjem sprejet, s kojim se i mi strinjamo.

— (Novo dijaško štipendijo) za uboge študente iz Idrije, v prvej vrsti za sinove ubozih rudokopov, ustanovil je gosp. dr. Ljud. Gerbec, c. kr. svetnik in rudokopski zdravnik, v znesku 51 gold. 25 kr.

— (Draga cesta.) Na stroške deželne se bo gradila nova cesta Zavodenska; izgotovljena mora biti do leta 1884. Stala bo 70,000 gold., in ker vlada iz strateških ozirov pripisuje tej cesti veliko važnost, dovoljuje prispevek v znesku 10,000 gold.

— (Kraševci pa — davek). Komisija za uravnavo zemljiškega davka je vzprijela predlog g. Coroninijev, da se našim Kraševcem davek opusti ali vsaj znatno zmanjša.

— (Novo šolsko poslopje) — dvanadstropno — blagoslovilo in odprlo se je 5. t. m. kaj slovesno v Kamniku. Poslopje je pravi kras vrlemu mestu, ob enem pa neminljivi spomenik jako zaslužnemu in vrlemu županu. Živio gosp. Samec!

— (Novomeška zmaga.) Iz Novega Mesta nam dobaja vesela vést, da so pri mestnih volitvah v vseh treh razredih jednoglasno zmagali narodnjaki. Slava zavednim volilcem!

— (Izobr. delavskega društva 13. osnovna svečanost) bila je včeraj zvečer v steklenem salonu Schreiner-jeve pivarne. Za pozdravnim govorom in petjem sledil je plesovni venček. Društvu se je naklonil lep dohodek, kajti dvorana je bila kar natlačena, in ker se je plesalo za društvene namene, a ne za — narod, mu to toplo privoščimo iz našega stališča.

— (Napredek v domačem tiskarstvu). Denašnji „Ljud. Glas“ tiskan je v ravnokar došlej novej mašini, katero goni novi plinovi motor in še petero drugih mašin. Pri nas je to prvi — a menda sploh na Slovenskem — slovenski list, tiskan brez človeške pomoči. Pri tej priliki naj omenimo, da je g. Bamberg zgradil čisto novo tiskarsko poslopje, kojemu nij para v Ljubljani, po najnovejših načrtih in prikladno temu namenu Delo je bilo izročeno domačim firmam. Skrbel je z velicimi stroški, da ima osóbjje prostorne, zračne in svetle sobane, po katerih je napeljan umeten vodovod in plinova osvetljava. Osóbjje mu bode za to gotovo hvaležno, kar dela le čast g. založniku slovenskih šolskih knjig, kateremu i mi vso srečo želimo!

— (Iz Celja) se nam piše, da je 13. t. m. popoldne v Krisperjevem vinogradu pri sv. Jožefu poleg Celja, kjer se je trgatev vršila, malo deklet, 11 let staro, nekoliko grozdov odtrgalo. Vsled tega

je podila vincarjeva soproga dekleta po celem vinogradu in prek senožet do bližnjega, po dežju narastlega potoka, in ubogo deklet, da bi preganjalki ušlo, skočilo je v valove. Do prsi v vodi stoječe, klicalo je na pomoč. Krik je čul v bližini sprehajajoči se c. kr. preiskovalni sodnik gosp. Ivan Langerholz, letel je na pomoč, videč nevarnost, prinesel lestvo in je s pomočjo mej tem prišedšega mesarja uže na pol utrpnjeno deklet srečno na breg spravil. Ko bi bila pomoč za nekoliko trenutkov kasneja, bilo bi deklet izgubljeno.

— (Šolski otroci, pa veselice v krčmi). Graje in pomisleka vredna razvada je pri nas, da stariši pusté svoje otroke šolo obiskujoče blizu gostilnic, krčem i. t. d. se klatiti, ali jih pa še celo sami v javne prostore, kjer se raja in pleše, soboj vodijo. Slednje je na Češkem tako razširjeno, da so šolske oblasti opozorile krajne šolske svéte in pozivale, naj ostro pazijo v tem oziru na mladino, da bi se ne klatila po krajih do pozne noči, kjer se pleše, pije, puši in razsaja. Ob jednem je žandarjem naročeno, ako na patroliranji zasačijo otroke pri plesovnih veselicah, naj je takoj odpravijo in njihove stariše objavijo okr. šolsk. svetom, da se kaznujejo. — Pri nas bi tudi kaj tacega ne škodilo.

— (Umrla) je minóli petek na Dunaji gospa Jeannetta Radič, vdova po oberstlejenantu.

— (Gostilno „zur Bierquelle“) blizu franc. mostu prevzel je domoljub g. Kavčič. Priporočamo ga toplo vsem našim somišljencem.

Drobtinice.

— (Spominice.) Leta 1703. stali sta obe predmestji Krakovo in Trnovo vsled 14dnevnega neprestanega deževanja pod vodo. Takratni špitalski (denašnji franciskanski) lesen most bil je v velikej nevarnosti in so ga morali s kamenjem obtežiti, in včeraj pa je bilo ravno 42 let, ko je prvi parnik plul po Ljubljani za poskušnjo. — Toda jutrajšni dan je žalostnega spomina za Novomeščane, kajti dné 16. oktobra l. 1809. je bil v Novem Mestu takozvani lov na kmete, nad sto nedolžnih kmetov, prišedših na somenj, postrelili so bili Francozi. Povod k temu žalostnemu dogodku dalo je zvonjenje na poplah v kapitelskej cerkvi; Francozi so vsacega kmeta, na kojega so naleteli na trgu, ustrelili ko divjo zver. Dano je bilo tudi vže povelje, vpepeliti vsa sela, in res sta bila požgana Št. Vid pri Zatičini in Berslin. — Dné 12. okt. l. 1673. je pa cesar Leopold dal zakon zoper predrago obleko; — dné 15. okt. l. 1601. je umrl kranjski zgodovinar Schoenleben, in 19. okt. l. 1408.

so Turki Metliko vprvič napadli in po okolici strašno razsajali.

— (Štrosmajerjevo cerkev v Djakovaru), najkrasnejšo stavbo našega stoletja, odprl je 1. t. m. vladika sam. Cerkev se je gradila po njegovih načrtih in na njegove stroške v romanskem in gotičnem slogu in je stala 2 in pol milijona; podobna je oni sv. Marka v Benetkah in je 13. izmed največjih cerkvá na svetu. Vladiki so čestitali cesar, papež in ves slovanski svet, mnogo čestitek došlo je bilo tudi z Slovenskega. Dr. Rieger iz Prage je osobno Čehe zastopal, Poljake pa knez Sapieha. Ljudstva je privrelo nebrojno. Štrosmajer je pridigoval neprestano 3 dni; rekel je, da molitev njegova je noč in dan in vse življenje obrnjena k sv. Cirilu in Metodu, da bi zjediniła slovanske brate in ohranila rod njegov in celo Hrvatsko složno. Poslušalci so glasno plakali, a vladiki samemu so solze zalile oči; slednji škofuje celih 34 l.

— (Matura odpravljena) — a ne pri nas, ampak na Francoskem. Čitali smo v francoskih listih, da namerava naučni minister odpraviti maturo (la baccalauréa), ker je mnenja, čemu neki mučiti mlade ljudi s prenapetim hudim učenjem, vsaj je imel za to celih 8 let časa dosti. Mislimo, da bi bila tudi pri nas ta naredba kaj potrebna, oglasilo se je v

tem oziru vže več odličnih paedagogov, a naši professorji bi se temu gotovo ne vpirali iz znanih vzrokov.

— (Nasledki protijudovskega ščuvanja) za rokodelce na Ogerskem so jako žalostni. Firma Leopold Tedesco za izdelovanje oblek v Požunu ustavila je delo, ter propustila 2000 delavcev, ter se preseli na Dunaj. Tudi firma Loewy, ki se jednako peča z izdelovanjem obleke, propustila je 500 delavcev; toda tudi fabrikanta Bunzel in Biach jo potegneta drugam.

— (Kaj pomeni beseda „mob“.) Beseda mob (izgovarjaj mobb) je angležka in pomeni v slovenščini: „sprosto ljudstvo“ — „druhal“ — „sodrga“ (gesindel). — To lepo donečo besedo rabijo navadno ljudje, ako ubožno ljudstvo javno toži in jadikuje, da hoče živeti. Ako se pa ta „druhal“ postavi za mej „boljši vrsto“ spadajoče ljudi na barikade in ondi za térjatve teh „boljših ljudij“ preliva svojo kri, potem se vé, da ljudstva ne psujejo, ampak nazivajo ga „blagodušni, za svobodo plamteči ljud“.

Listnica vredništva: Vsem našim č. g. naročnikom in dopisnikom odgoyorimo pismeno.

V založništvu **Ig. pl. Kleinmayr-ja** in **Fed. Bamberg-a** v Ljubljani

je ravnokar izišla na svitlo

Slovenska Pratika

za navadno leto 1883.

Cena 13 kr., razprodajalcem se daje rabat.

V tem založništvu dobé se tudi vse knjige

„**Matice Slovenske**“.

Posestvo na prodaj!

Proda se hiša (2 sobi z veliko kuhinjo in magacinom), dalje šest parcel svetá, dva sadunosna vrta, ki brojita nad sto jablan. Pri hiši sta dva lepa cimpra, hlev in studenec za hišo tik ceste na prav prijetnem kraju, in sicer **hiš. št. 31 v predmestji Hradecký-jevem**.

Več pové opravništvo „Ljud. Glasu“ na Krakovskem nasípu št. 10. — Prodajalec je **Miha Podpeč**.

Schupmarke.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite itd.; malo časa, če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ s zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsno in pljučne bolečine. 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuščaje in bezgavne oteklino. 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljšo za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smraddljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6. škatljami 1 gold. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Naročila z dežele izvrše se takoj
v lekarni pri „samorogu“
Jul. pl. Trnkóczy-ja
na Mestnem trgu v Ljubljani.

Pravi istrijski brinjevec iz istrijskega brinja se redko kje dobi, ker ga povsodi le ponarejajo. Kdor hoče pošteno blago in kolikor mogoče po ceni dobiti, naj se obrne do mene. Cene so: najboljši po 1 gld. 30 kr. liter, srednji po 1 gld. 10 kr., brinovec iz domačega brinja pa po 80 kr. liter. Za poštenost blaga garantiram. Znanim in sploh poštenim kupčevalcem kreditiram za tri mesce.

S spoštovanjem

Ivan Korče,
izdelovalec pravega brinoveca
v Cerknici pri Rakeku.

Bažante, jerebice, kljunače in brinjevke

kupuje po najvišjih cenah

E. Pogačnik,
Leibnitz.

Za vseh svetih in vernih duš dan priporoča

nagrobne svetilnice

v nakup in tudi na razposojevanje, dalje sklenice, napolnjene z dobrim lojem, po jako nizki ceni

Peregrin Kajzel,
narodni trgovec,

v Ljubljani na Starem trgu št. 30.

Velika zaloga

obleke za gospode, dečke in otroke;

velika zaloga

plaščev prevlekalnih in ogrnjač iz sukna,
svile in pliša za gospé;

velika zaloga

klobukov za gospé

po zelo nizki ceni in v bogatem izboru je pri

M. Neumann-u,

Ljubljana, Slonove ulice šte. 11.

Prevzetje kupčije.

Ferdinand Tuma ml.

vljudno javlja s tem č. občinstvu, da je prevzel

čevljarstvo kupčijo

gosp. C. Hubmayer-jevo

v Schollenburgovih ulicah št. 6 (dr. Suppantšitsch-eva hiša) in si dovoljuje prošnjo, naj ga č. občinstvo pohojeva z obilnimi naročbami.

Uljudno podpisana se p. n. občinstvu toplo priporoča
za izgotavljanje obleke; in sicer:

jesenske obleke od 17 do 40 gold.,
površniki ali prevlekači od 15 do 30 gold.,
zimske sukne od 25 do 50 gold.;

enako prevzemava raznovrstne uniforme, ako pa č. odjemniki sami blago prinesó, računava jim prav po ceni.

Odličnim spoštovanjem

Puš & Černe,
na Bregu št. 14.